

СТАНОВИЩЕ

от проф. Христо Йоцов

за дисертационния труд на Венко Поромански

“Ролята на ударните инструменти в съвременната джаз музика. Влияния върху други музикални явления.”

за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Познавам Венко Поромански от времето, когато беше мой студент в музикалната академия – т.е. доста отдавна. Винаги ми е правило впечатление неговата задълбоченост и отговорност в това, с което се заеме – независимо дали е свързано с изпълнителска, организационна или творческа работа. През годините той натрупа много солиден професионален опит както като изпълнител в различни формации, така и като преподавател в НБУ. През 2008г. той издаде инструктивното DVD “ Барабаните – технически имузикално-естетически аспекти” – първото по рода си издание у нас.

В настоящия дисертационен труд Венко Поромански продължава изследванията си по отношение ролята на комплекта барабани в джазовата музика, използването му по различен начин в различните епохи и стилове, еволюирането му като музикална роля от момента, в който тази музика се превръща от танцовална в музика за слушане.

След класическата музика, джазът е единствения жанр, в който има натрупан солиден теоретичен, изпълнителски и историографски опит и отдавна е в програмите на сериозни учебни заведения по света. В същото време у нас изследванията по отношение различните аспекти на тази музика все още са рядкост. По тази причина считам, че настоящият труд запълва една празнина, особено що се отнася до анализирането на музикалните аспекти при свиренето на комплекта барабани.

Самият аз отдавна се занимавам с този “проблем“ и като изпълнител, и като преподавател. Казвам “проблем”, защото на комплекта барабани, малко или много, се гледа като на съпровождащ инструмент, чиято функция се ограничава до поддържане на темпото и ритъма и на когото, като че ли, са чужди понятия като динамика, тембър, мелодия., драматургия и пр.- неща, свърсвани повече със “сериозната” музика. Но ролята на барабаните, особено в джазовата музика, сериозно се промени и поздравявам г-н Поромански, че е поставил във фокуса на своите анализи именно този **музикален** аспект.

В повечето подобни разработки, които съм чел, този исторически преглед на механично развитие на инструмента заема централно място и не води до по-широки музикални обобщения. В настоящият труд, напротив, еволюцията на комплекта е разглеждана в пряка връзка с изискванията, които поставя музиката в нейното жанрово и изпълнителско развитие. Прави се анализ на принципните различия в използването на ударните инструменти в класическата музика, от една страна, и джазовата, с всички произхождащи от нея стилове – от друга. Смело се говори за мелодичността, специфичните начини за нейното приложение в инструмента, посочват се музикантите, първи използвали този подход и се анализират техни конкретни записи и сола. Обръща се внимание на динамика, артикулация, различни техники на изпълнение. На някой може да му се стори странно, когато се говори за “легато” при свирене на този инструмент, но разсъжденията и приведените примери напълно доказват, че това е възможно и необходимо. Систематизират се и се обясняват редица термини като тембров дисонанс, ритмичен дисонанс, ритмичен мотив и др., наложили се в

изпълнителската практика, което е много важно при формирането на професионалните и поведенчески умения на обучаващите се. Специално внимание се обръща на термина “груув” – понятие, което масово се използва в практиката, но твърде мъгляво и разтегливо по съдържание и тълкуване. Тук Венко навлиза в дълбочина и прави обстоен анализ на това специфично за джазовата музика състояние на протичане и пулсиране на ритъма, което е в основата на представата за въздействащо, емоционално и завладяващо възприемане на музиката. Чрез разглеждането на специфичните маниери и техники на конструиране на пулсацията, в които влизат понятия като “човешко чувство” при спазване на метрономното темпо, свирене на, преди и след метрономното време и др., се дава ясна представа за същността на състоянието “груув” и значението му в музикалната тъкан.

Друга съществена част от труда е посветена на понятието “суинг” – според мен изключително важен аспект при анализа на онази необяснима територия на протичане на ритъма и емоционалното му въздействие.

“Суингът” е разгледан от две страни: първо като стил и исторически период в джазовата музика, със съответните многобройни примери на музиканти, пиеси и оркестри, и второ, по-важно, като отношение към ритмичната структура и пулсация. Чувството за суинг е това, което характеризира изпълнението предимно на джазовата музика, но то е и по-широко понятие, касаещо изобщо отношението към протичането на ритъм и фраза.

В представения труд прави впечатление доброто и ясно структуриране на изследвания материал, използването на богата литература, коректно цитирана и обозначена, прослушването и анализа на многобройни музикални примери и индивидуалните качества и приноси на емблематични музиканти. Много важен момент е вниманието, което се обръща на българското присъствие и опит в изследваната област и отношението на знакови български музиканти по разглежданите теми.

Обобщено: в дисертационния труд са разгледани аспектите при изпълнение на комплекта барабани в съвременния джаз и свързаните и произтичащи от него танцувални стилове. При анализа са използвани аналитични методи, които чрез исторически препратки и ползването на съществуващата литература дават основа за нови гледни точки към обекта на изследване.

В заключение заявявам, че според мен представения дисертационен труд на Венко Поромански за присъждане на степен “доктор” притежава необходимия приносен характер в изследваната област.

София, 06.12.2015г.

проф. Христо Йоцов